

МОВА ОН-ЛАЙН СПЕЦИФІЧНА КОМУНІКАТИВНА СФЕРА

Тетяна БЕДОНЬКА-КУГАЛ, магістр, викладач,
Бельцький державний університет ім. Алеку Руссо

Summary: *The article deals with the problem of Internet communication. The Internet is a specific communicative sphere which affects the other spheres of the speech.*

Key-words: *Internet, Ukrainian language, computer, communication, rule.*

В мовленні різноманітно виявляється людська природа – психічні особливості, світосприймання, інтелект, виховання, здатність оцінювати та контактувати з середовищем. Це особливий і дуже складний вид діяльності людини. Мовлення дає можливість чітко висловлювати думки та відповідним чином їх сприймати.

Мова з часом зазнає певних змін під впливом історичних, політичних і економічних факторів. Відмирають старі слова, а замість них постають нові; засвоюються лексичні елементи з інших мов; нові обставини життя породжують нові поняття, які вимагають своїх номінацій. Постійний розвиток суспільства потребує задовольняти потреби людей, які користуються мовою. Зміни в різних сферах життя соціуму породжують нові об'єкти називання і формують потребу в неологізмах. На сучасному етапі життя мова – це динамічна система, яка весь час перебуває в процесі розвитку, зазнаючи якісних та кількісних змін. Лексика ніколи у своєму наявному складі не може вичерпно віддзеркалити всю без-межність людського досвіду, тому вона є відкритою системою, тобто схильна до інновацій.

Інтернет як особливе середовище спілкування привертає велику увагу філологів, надаючи їм ресурс мовного масиву, який швидко розвивається та починає впливати на мову. Проблему мови он-лайн (або онлайн (Пройдаков Е. 2005, ст. 365)) зараз можна вважати надзвичайно важливою для науковців, тому що багато учнів, студентів користуються соціальними сайтами, беруть участь у форумах, чатах. Багато хто з них має свою сторінку в Інтернеті, вони користуються програмами швидкого обміну повідомленнями (Skype, ICQ, Агент) та ін.

Інтернет – це насамперед інтерактивна реальність, де люди зустрічаються, знайомляться, розмовляють, дискутують тощо. Інтернет є потужним засобом комунікації – це обговорення проблем різного характеру, навчання та ін. Мова Інтернету набуває рис окремого функціонального стилю, а особливості цієї сфери, спосіб мовомислення користувачів є такими, що формують цей новий стиль. (Тищенко О. 2013, ст. 35)

Одночасність, швидкість обміну інформацією – це позамовні чинники народження нового стилю. У наслідок їхнього впливу до традиційних писемної та усної форми мови додається третя, яка має ознаки обох – писемно-усна мова користувачів програм швидкого спілкування в реальному часі. Її властиві ознаки усної мови – це спонтанність, ситуативність, невимушеність, а також властиві ознаки писемної мови – це можливість повернутися до сказаного, відредагувати написане.

Мова он-лайн репрезентує специфічну комунікативну сферу і впливає на мову інших сфер і поширюється за межі Інтернету. В повсякденному житті ми почали вживати слова типу:

Інтернет – міжнародна інформаційна структура, утворена на основі об'єднання локальних і регіональних комп'ютерних мереж для обміну інформацією; *адаптер* – перехідних пристрій; *браузер* – програма веб-перегляду, навігатор;

пілотний проект – експериментальна версія проекту; *аккаунт* – абонемент в онлайн-ових службах; *обліковий запис*; *блог* – веб-щоденник;

card reader – пристрій для читання мікропроцесорних карток;

сервер – комп'ютер або застосування, які надають послуги (сервіси), ресурси чи дані клієнтському застосуванню або комп'ютеру;

жорсткий диск (hard disk) – пристрій прямого доступу для зберігання великих обсягів програм і даних;

digital – цифровий, описує подання даних у вигляді послідовності символів з певного скінченного набору; *дисплей* – пристрій для відображення на екрані даних, які виводить комп'ютер;

CD – компакт-диск з однократним записуванням;

DVD – Digital Video Disk – цифровий відеодиск;

прогуглити – знайти інформацію в пошуковій системі Google (свою назву система отримала від математичної величини «гугол», яка дорівнює 10^{100}).

Wi-Fi – Wireless Fidelity – безпроводний зв’язок;

клік – клацання кнопкою миші; файл – упорядкований набір записів, збережений у комп’ютерній системі під спільним іменем;

форум – будь-яка тематична група, доступна в онлайнному режимі; логін – реєстрація, відкрите облікове ім’я, що використовують для отримання доступу до комп’ютерної системи;

чат – текстовий діалог у режимі реального часу, розмова в мережі Інтернету;

feedback – зворотний зв’язок, відгук, зауваження та пропозиції;

веб – «Всесвітня павутина», мережа, глобальна гіпертекстова система, що використовує Інтернет як транспортний засіб та ін.

Широке використання Інтернету приводить до поширення в мові сленгових слів:

комп – комп’ютер;

аватарка (аватар) – образ, фото, яким

вінт – жорсткий диск;

користувач себе репрезентує в мережі;

вінда – операційна система Windows;

комент – коментар;

клава – клавіатура;

інфа – інформація;

живність – вірус;

адмін – (адміністратор) системний адміністратор;

дрова – драйвери;

Аська – програма ICQ;

глюк – помилка;

флешка – флеш-пам’ять;

аффтар – автор;

нік (нікнейм) – спеціальне ім’я, обране на власний розсуд;

інет – Інтернет;

еррор – помилка;

банити – заборонити спілкування;

юзер – користувач;

мило – e-mail (електрона пошта);

системник – системний блок тощо.

З’явилися нові сталі вислови, деякі з них у недалекому минулому були б незрозумілими:

завантажити сторінку; качнути / скинути інформацію; комп’ютер завис; скинути фото; перейменувати папку; прослухати книгу; скинути на мило (скинути на e-mail); поставити гроші на трубу для Інтернету; я не чую, бо ти постійно зникаєш; не підвищуй на мене шрифт! (не кричи на мене!) та ін.

Багато слів набули нових значень:

кімната – спеціальна сторінка, тематичний розділ у чаті; гість – незареєстрований учасник форуму; сидіти (лазити) в Інтернеті – користуватися мережею; мама – материнська плата; мило – e-mail тощо.

Коли спілкуємося з людиною в реальному житті, насамперед звертаємо увагу на зовнішність, вираз обличчя, усмішку, погляд, жести, тембр голосу. А під час спілкування в Інтернеті, коли немає зорового чи голосового зв’язку, звертаємо увагу на уживання характерних слів, будову речень, на використання шрифтів, а також на помилки.

Часто людина в інтернет-спілкуванні не називається своїм справжнім іменем, а ніком. Причин багато для цього – це бажання залишитися невпізнаною, привернути увагу співрозмовника, можливість у нікові розкрити свій характер, більш яскраво себе представити, створити певне уявлення про себе, подати додаткову інформацію про вік, місце мешкання тощо. Щоб виділитися учасниками спілкування використовують різноманітні засоби – небуквені позначки, різні шрифти, колір, використання великої / малої літери, порушення мовних норм:

MaLeHьKa;

Smile Lady;

alex181976;

Наташк@;

Лено4k@;

на3ар38;

Про100 Андрюха;

катерина;

barbarashka

ТолянБельці;

Andrycha009;

Сабко19 та ін.

Зараз творяться нові форми мови – в умовах, кардинально відмінних від тих, що на їхній основі вироблено чинні норми. Вони не завжди надаються до опису в термінах традиційних мовознавчих категорій, проте дають змогу на нових позиціях вивчати та моделювати мовленнєву поведінку людини. Тому треба вважати інтернет-ресурс одним із

обов'язкових джерел під час створення підручників, посібників, конспектів уроків з української мови. (Клімова О. 2012, ст. 24)

Мовний матеріал тренувальних вправ можна збагатити такими одиницями як :

логін; бізнес-клас; мікронаушники; флеш-пам'ять; інтернет-ресурс; аккаунт; модераторія; онлайн-конференція; веб-сервіс; веб-перегляд; веб-ресурс; веб-камера; веб-документ; веб-застосування; інтернет-комерція; двокомп'ютерний тощо.

Інтернет-ресурс дає багатий матеріал, яким можна користуватися для вироблення навичок грамотного письма і стилістичного редагування, формування уявлень про мовні та позамовні чинники мовленнєвої поведінки. (Тищенко О. 2013, ст. 39) З одного боку мова інтернет-спілкування є віддзеркаленням реальної мовленнєвої поведінки, яку необхідно досліджувати. З іншого боку, подібні дослідження виявляють нагальну проблему – це існування значних відмінностей між нормою й власне мовленням користувачів, яку слід розв'язувати філологам через вироблення сучасних правописних норм та педагогам у контексті мовної освіти.

Бібліографія:

1. БИБИК, Світлана, СЮТА, Галина. *Словник іномовних слів*. Харків: Фоліо, 2006. 624 ст.
2. КЛІМОВА, О. *Самостійна робота з української мови (за професійним спрямуванням)*. Харків, 2012. 40 ст.
3. КРАЧУН, Валерій. *Російсько-український словник з інформатики та обчислювальної техніки*. Київ: Рось, 1994. 363 ст.
4. ПОНОМАРІВ, Олександр. *Культура слова: Мовностилістичні поради*. Київ: Либідь, 2001. 240 ст.
5. ПРОЙДАКОВ, Едуард, ТЕПЛИЦЬКИЙ, Леонід. *Англо-український тлумачний словник з обчислювальної техніки, Інтернету і програмування*. Київ: СофтПрес, 2005. 549 ст.
6. ТИЩЕНКО, Оксана. Мова інтернет-спілкування: стиль, норма, освіта. В: *Дивослово*. 2013, № 6, ст. 35-39.